

**Науково-дослідний інститут інформатики і права
Національної академії правових наук України**

**Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного
розвитку Національної академії правових наук України**

**Навчально-науковий центр інформаційного права
та правових питань інформаційних технологій**

**Факультету соціології і права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»**

**Правові питання трансформації інформаційного суспільства в
суспільство знань, як основи інноваційного розвитку України**

**МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ
27 квітня 2016 року**

Київ – 2016

Правові питання трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань, як основи інноваційного розвитку України: Матеріали науково-практичного «круглого» столу / 27 квітня 2016 р., м.Київ / Упорядн. : В.М.Фурашев, С.Ю.Петряєв. – К. : НДІП НАПрН України, Навчально-науковий центр інформаційного права та правових питань інформаційних технологій ФСП НТУУ «КПІ», 2016. – 182 с.

Подано матеріали з актуальних питань правового регулювання суспільних відносин в умовах трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань, як основи інноваційного розвитку України. Доповіді учасників даного “круглого” столу, що опубліковані у збірнику можуть бути корисними для вчених, фахівців та експертів інформаційної та інноваційних сферах, науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, студентів вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться сучасними суспільно-правовими проблемами розвитку інформаційного суспільства та його трансформації в суспільство знань, а також реальними та потенційними наслідками цієї трансформації.

Організаторами заходу виступили: Навчально-науковий центр інформаційного права та правових питань інформаційних технологій ФСП НТУУ «КПІ», Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України та Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України. Участь у конференції взяли провідні експерти і вчені наукових установ і навчальних закладів України, представники зацікавлених державних органів та громадських організацій. Інформаційну підтримку у проведенні заходу надали: журнали «Інформація і право», «Правова інформатика», «Теорія і практика», «Інформація та безпека» та Вісник НТУУ «КПІ» «Політологія. Соціологія. Право».

Матеріали викладено в авторській редакції.

Упорядники: Фурашев В.М., Петряєв С.Ю.

Оформлення обкладинки:

Лабораторія технічної естетики та дизайну ФСП НТУУ «КПІ»
(designlab.kpi.ua@gmail.com)
Балашов Д.В. (balashov.dim@gmail.com)

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Науково-дослідного інституту інформатики і права
Національної академії правових наук України*

Протокол № 5 від 04.05.2016 р.

*Вченою радою факультету соціології і права Національного технічного
Університету України «Київський політехнічний інститут»*

Протокол № 9 від 25.04.2016 р.

З М І С Т

Пилипчук В.Г. ПРОБЛЕМА «ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОЛОГІЇ» В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В СУСПІЛЬСТВО ЗНАНЬ	6
Мельниченко А.А. ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В СУСПІЛЬСТВО ЗНАНЬ ...	14
Глібок С.В. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО БАНКІНГУ	17
Корж І.Ф. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ПЕРІОД ЙОГО ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	21
Фурашев В.М. РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВА В ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ «ІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА» ДО «СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ».....	28
Красноступ Г. М. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В СУСПІЛЬСТВО ЗНАНЬ	33
Поперечнюк В. М. СУСПІЛЬСТВО ЗНАНЬ: ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	39
Ожеван М.А. ТЕХНОЛОГІЧНА СИНГУЛЯРНІСТЬ: МІЖ МІФОМ ТА РЕАЛЬНІСТЮ.....	44
Петряев С.Ю. ЭВОЛЮЦИЯ ИНФОРМАЦИИ НА ПУТИ К ОБЩЕСТВУ ЗНАНИЯ.....	51
Гордієнко С.Г. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОТИРІЧЧЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ.....	54
Єфремова К.В. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ОСНОВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО- ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ ІНДУСТРІЇ В ЯПОНІЇ.....	66
Юдкова К.В. ИНФОРМАЦИОННЫЕ СИСТЕМЫ КАК ИНФРАСТРУКТУРНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА.....	70

Забара І. М. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК НАПРЯМОК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: ПРАВОВІ ПИТАННЯ.....	74
Шаповалова О.В. МЕТОДОЛОГІЧНА ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ АДАПТАЦІЇ ВИМОГ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЕС.....	80
Головко О.М. ПОПЕРЕДЖЕННЯ ДЕСТРУКТИВНИХ ВПЛИВІВ ЯК НАПРЯМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	84
Іванов Д. В. ШЛЯХ ДО СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ: РОЛЬ СУСПІЛЬНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ У ПИТАННІ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	88
Радзівська О.Г. ІНФОРМАЦІЙНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ДИТИНИ У СУСПІЛЬСТВІ ЩО ТРАНСФОРМУЄТЬСЯ: ОГЛЯД СТАНУ.....	93
Цимбалюк В. С. НАУКОВО-ОСВІТНЄ ПРАВО, ЯК ОСНОВА ТРАНСФОРМАЦІЙ У СУСПІЛЬСТВІ ЗНАНЬ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	100
Золотар О.О. ВИЩА ЮРИДИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: КАМІНЬ СПОТИКАННЯ ЧИ НАРІЖНИЙ КАМІНЬ?.....	107
Шевченко Л.С. ОСВІТНЯ БЕЗПЕКА СУСПІЛЬСТВА: ЗАГРОЗА ОБМЕЖЕНОЇ ДОСТУПНОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	117
Солончук І. В. ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	123
Климова Г.П. ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ ЯК НАЙВАЖЛИВІША УМОВА ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	126
Внукова Н.М. ЗНАЧЕННЯ ЗНАНЬ, ЯК ДЕСКРИПТОРА НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ, ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	131
Дубняк М.В. ДІАЛЕКТИЧНИЙ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІНФОРМАЦІЇ ТА ЗНАНЬ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ.....	136

відбуваються в глобальних комп'ютерних мережах, набули адекватної протидії з боку правоохоронних органів.

Література

1. Клімова Г.П. Освіта як феномен цивілізації: автореферат дис.. д-ра філос..наук.–Х.: Б.В., 1997. - 39 с.
2. Климова Г.П. Образование в контексте цивилизационного развития: монографія. – Х.: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2007. – 248 с.
3. Клімова Г.П. Правосвідомість: до теорії питання // Актуальні проблеми інноваційного розвитку. – 2012. — № 2. - с. 35- 41;
4. Сафонов В.Г. Понятие правового нигилизма // Государство и право. – 2004. - № 12. – С. 65 – 72;
5. Клімова Г.П. Правове інформування українських громадян засобами масової інформації // Вісник НУ «ЮАУ імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. – 2013. – N1 (15). – с. 198-206.

-----***-----

*Н. М. Внукова,
д.е.н., професор*

ЗНАЧЕННЯ ЗНАТЬ ЯК ДЕСКРИПТОРА НАЦІОНАЛЬНОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інноваційною складовою нової редакції Закону України «Про вищу освіту» [4] є запровадження компетентнісного підходу в освіті, що стосується змін щодо формування економіки знань, розвитку трансфера технологій, підвищення ролі освіти пропорційно можливості вирішення життєвих проблем.

Реалізація компетентнісного підходу відбувається через уведення основних положень Національної рамки кваліфікацій (НРК) (Постанова

КМУ № 1341 від 23.11.2011г.) [2] та заходів до НРК (наказ МОНмолодьспорту та Мінсоцполітики № 488/225 від 20.04.2012) [3].

Враховуючи, що розрізняють транснаціональні, національні та галузеві рамки кваліфікацій, для кожної країни важливою є національна система кваліфікацій, яка є сукупністю механізмів правового та інституційного попиту на кваліфікації працівників з боку ринку праці і пропозиції кваліфікацій з боку системи освіти.

Національна рамка кваліфікацій є частиною і основою розробки національної системи кваліфікацій, в яку повинні ввійти галузеві рамки кваліфікацій. НРК призначена для різних груп споживачів и дозволяє сформувати загальну стратегію розвитку ринку праці та системи освіти, зокрема, планувати різні траєкторії освіти.

Кваліфікація є результатом засвоєння освітньої програми і практичного досвіду. Національна рамка кваліфікацій (НРК) України – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів [2].

Результат навчання - це компетентності, які визначені такими дескрипторами: знання, уміння, комунікації, автономність та відповідальність. Відповідно до НРК [2] знання – це осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

Для бакалавра (6 рівень НРК) – це концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, а також критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності. На сучасному етапі становлення і розвитку інформаційного суспільства на перший план висувуються проблеми інтелектуалізації суспільства,

ефективне використання головного стратегічного ресурсу суспільства – знань [6,7].

Отже, на рівні бакалавра суттєвого перетворення знань для їх використання як стратегічного ресурсу ще не відбувається, тому що сучасні досягнення тільки вивчаються, а також осмислюються. Можливо на наступному рівні магістра починає формуватися інноваційна складова економіки знань. Відповідно до НРК на цьому рівні при підготовці магістрів необхідно набуття спеціалізованих концептуальних знань у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи, а також критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей. Отже, на даному рівні знання вже виступають каталізатором інноваційної та дослідницької діяльності, крім того у міжгалузевому аспекті, що є прямим забезпеченням розвитку інформаційного суспільства.

При організації навчального процесу в ХНЕУ ім. С. Кузнеця з 2011 року формується критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей, яке сприяло поглибленню наукової підготовки, відбулася зміна концепції навчання і впровадження, як приклад, науково-дослідницької практики як на рівні бакалаврів, так і магістрів [5].

Реформування вищої освіти посилено прийняттям нової редакції Закону України «Про вищу освіту» [4]. Відповідно до ст.5 цього Закону підготовку кандидатів наук прирівнено до підготовки докторів філософії, які стосовно рівнів та ступенів вищої освіти відповідають не тільки науковому, а освітньо-науковому (третьому) рівню, тобто посилюється освітня складова підготовки.

Надалі підготовка докторів філософії відповідає 8 рівню НРК, де вже створюється потужне підґрунтя для подальшого формування кадрового забезпечення розвитку інформаційного суспільства і поступового його перетворення у суспільство знань. Знання на цьому рівня мають бути найбільш передові концептуальні та методологічні в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей, тобто мова йде про прагнення до інноваційності, створення нового знання, доведення наукової новизни, одержаної вперше, розширення можливостей розвитку інформаційного суспільства. Зміна у характеристиці підготовки докторів філософії як освітньо-наукового рівня додає ваги значенню такого дескриптора, як знання, у формуванні основ для розвитку інформаційного суспільства.

Знання, які відповідають рівню доктора наук, як складова загальної компетентності, це нові концептуальні та методологічні знання в певній та суміжних галузях науково-дослідної та/або професійної діяльності, які набуті на основі особистого комплексного дослідження та є основою для відкриття нових напрямів і проведення подальших досліджень [2], є стратегічним ресурсом інформаційного суспільства.

Публічність цього ресурсу значно посилюється через подання результатів наукових досліджень та їх наукового обговорення через оприлюднення на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) за вимогами законодавства.

Прогресивним є повернення до можливості проведення міжгалузевого дослідження, що відповідає вимогам часу, коли потреба у вирішенні проблеми відбувається не за одною науковою спеціальністю відповідно до тенденцій загальної інформатизації суспільства.

Перехід до суспільства знань через інформаційне суспільство закладений у нормативних документах сфери освіти. Базою здійснення

цього перетворення є компететністний підхід, який став засадничою умовою змін у вищій освіті.

Література

1. Луговий В.І. Національна рамка кваліфікацій, які пов'язані з вищою освітою: стан і труднощі розроблення в Україні / В.І.Луговий [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://tempus.org.ua/uk/national-team-here/219-nacionalna-ramka-kvalifikacij.html>

2. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : Постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.

3. Про затвердження Плану заходів щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій: Наказ МОНмолодьспорт, Міністерство соціальної політики № 488 / 225 від 20.04.12 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/other/29034/>

4. Про вищу освіту : Закон України // Голос України. – 2014. - 06 серпня.

5. Внукова Н.М. Вплив вимог Національної рамки кваліфікацій на зміни в організації навчального процесу за Законом України «Про вищу освіту» / Н.М.Внукова // Організація діяльності випускової кафедри в умовах інтеграції освіти: Збірник матеріалів Круглого столу, м.Київ, 25 вересня 2014 р.- К.: Інститут вищої освіти НАПН України, 2015.- С.20-21.

6. Діордіца І.В. Інформаційне суспільство – перша фаза епохи знань / І.В.Діордіца [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://goal-int.org/informacijne-suspilstvo-persha-faza-epochi-znan/>

7. Ліпкан В. А. Правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні : [моногр.] / В. А. Ліпкан, І. М. Сопілко, В. О. Кір'ян : за заг. ред. В. А. Ліпкана. — К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2015. — 664 с.

-----***-----